

Motion till riksdagen

1989/90:Bo414

av Jan Strömdahl och Margó Ingvardsson

(båda vpk)

Byggande och förvaltning av hyreshus

Steg för steg har hyresgästernas ställning i Sverige förbättrats. Som Anna Christenssen i Dagens Nyheter påpekat är det nu dags att tala om *hyresrättshavare* i stället för hyresgäster och att flytta fram positionerna ytterligare. Man är inte gäst i sitt eget hem. Man bor inte på nåder. Man har som hyresrättshavare ett grundläggande och viktigt besittningsskydd, hyran begränsas av bruksvärdesprincipen, man har bytesrätt, rätt att påverka förändringar, rätt att göra begränsade förändringar, rätt till underhåll osv.

Fortfarande är dock flertalet hyresrättshavare märkta av ställningen som omyndigförklarade och ovälkomna gäster hos spekulerande husägare, som anser att de kan bestämma allt i kraft av sitt ägande.

I gengäld skall påpekas att vissa framsynta krafter inom allmännyttan och hyresgäströrelsen har börjat betrakta hyresrättshavarna som myndiga och kompetenta personer som individuellt och genom förhandlingssystemet skall ha det avgörande inflytandet över sin egen bostad. Ombyggnadsverksamhetens samrådssystem och det hyresgäststyrda underhållet har bidragit till denna utveckling. Här och var har boinflytandet utvecklats – man kan peka på försöken med förvaltarföreningar och kooperativ hyresrätt. I Malmö håller man på att genomföra ett hyresgäststyrt bostadsbyggnadsprojekt, Bo 100.

Mot bakgrund av den ohämmade kostnadsutvecklingen inom bygg- och byggmaterialbranschen, den skriande bostadsbristen, den utbredda inkompetensen bland bostadsförvaltare och den allmänna rötan inom en byggindustri som inte kan garantera friska hus, är det nu dags för hyresrättshavarna att i betydligt större utsträckning ta saken i egna händer. Man kan peka på en allmänt omfattad inställning till biståndsverksamheten: hjälp till självhjälp. Hyresrättshavarnas rättigheter bör utökas så att det blir normalt och naturligt i mån av intresse och förmåga styra och medverka i såväl nyproduktion som ombyggnad och underhåll. Konsulter och kunniga förvaltare bör inrikta sig på att bistå med råd och experthjälp i den utsträckning som hyresrättshavarna själva efterfrågar. Allmänintresset bevakas av byggnadsnämnder och länemyndigheter. Inom allmänintressets ramar utvecklar hyresrättshavarna sitt boende – individuellt vad gäller den egna lägenheten och kollektivt vad gäller gemensamma utrymmen.

På detta sätt kan hyreskostnaderna sänkas väsentligt samtidigt som kvalitén höjs. Grannkontakter kan utvecklas liksom utbyte av erfarenheter och

tjänster. De boende har en kunskap som kommer till nytta, och de får en djupare förståelse för bostads-, sociala och byggnadstekniska problem. De kan utveckla idéer om kollektivboende, om ekologiskt byggande etc.

Mot. 1989/90
Bo414

Det som här har beskrivits är en djuggående och omfattande demokratisk reform, en utveckling av hyresboendet som har väsentliga fördelar framför ägarperspektiv, och med tanke på vad som hänt i Europa under det senaste året kan det å andra sidan betraktas som en enkel och självklar reform.

Hemställan

Med hänvisning till det anförda hemställer vi hyresrättshavare i vpk-gruppen att riksdagen begär att regeringen tillsätter en utredning med uppdrag att utveckla hyresboendet.

Stockholm den 23 januari 1990

Jan Strömdahl (vpk)

Murgó Ingvardsson (vpk)